

TORONTÁL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	48 K
Félévre	24 K
Negyedévre	12 K
Egy hónapra	4 K

Egyes szám ára 16 fillér.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felétős szerkesztő: Dr. MAYER JENŐ.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Zépolya-utca 1. sz. Telefonszám: 21.

MEGJELENIK MINDENNAP, VASÁR-
ÉS ÜNNEPNAPOK KIVÉTELVÉL.

Nagybecskerek, 1918.

XLVII. évfolyam, 5. szám.

Hétfő, január 7.

Anglia hadicéljai.

— Lloyd George beszéde. —

Amsterdam, január 7. Reutter jelentés.

Lloyd George tegnap nyilatkozott a hadicélokról.

Anglia — mondotta, elérkezett a háború legválságosabb pillanatához s mielőtt bármely kormány döntene ama feltételek dolgában, melyek mellett a harcot folytatnák, vagy bevégeznék, meggyőződést kell szerezniök, hogy a népek akarata ezen feltételek mellett áll-e.

Kijelentette, hogy tanácskozott a munkáspártban, továbbá Asquith-val, Grey-val a hadicélokról. Nyilatkozata nemesak a kormány szándékát tükrözi vissza, hanem az egész birodalom lakosságát.

Mielőtt tárgyalásokra lehetne gondolni a központiakkal, megértetnie kell a helyzet tényeit, **Európa és a civilizáció jövője nem függhet többé néhány tárgyaló fél erőszakos határozataitól. Minden területi megegyezésnek a kormányzott népek hozzájárulásával kell történnie. Angliának és szövetségeseinek első követelése Belgium teljes visszaállítása és kártalanítása és a népjogok elismerése. Azután jön Szerbia, Montenegró, Franciaország, Olaszország és Románia megszállott területeinek helyreállítása, idegen hadseregeknek visszavonása.** A tartós béke alapvető feltétele az elkövetett jogtalanságok jóvátétele. Angliának szándékában áll a legvégsőkig támogatni a francia demokráciát az 1871-iki jogtalanság jóvátételére vonatkozóan. Anglia büszke arra, hogy Amerikával, Franciaországgal, Olaszországgal az új orosz demokráciát mindvégig támogatta, ha azonban Oroszország mai urai a szövetségesekre való tekintet nélkül járnak el, semmi módunk nem lesz Oroszországot megóvni a katasztrófától, ami bizonyosan utól fogja érni.

A szövetségesek meggyőződése, hogy egy minden lengyel területet magában foglaló független Lengyelország Nyugateurópa egyensúlya érdekében sürgősen szükséges.

Ausztria-Magyarország feldarabolása nincs benne az angol hadicélokban, a monarchia nemzetiségeinek azonban valóságos autonómiát kell kapniok, az olaszok logikus követeléseinek is, hogy fajrokonaiikkal egyesülhessenek, teljesedni kell. Ugyanez áll Romániára. Ha ezen jogos kívánságok teljesítettek, Ausztria-Magyarország olyan hatalom lesz, mely Európa szabadsága és békéje tekintetében megállhat.

Anglia nem ellenzi Törökország fennmaradását Konstantinápolyal mint fővárossal és semlegesítve a Fekete tengerből a Földközi tengerbe vezető utat, de Arábiának, Örményországnak, Mezopotámiának, Szíriának, Palesztínának igényük van különleges nemzeti viszonyai elismerésére.

A német gyarmatok felől konferenciának kell döntenie, amely tekintettel kell hogy legyen a benszülöttek kívánságaira, érdekeire. Végül a jogok megsértése által elkövetett jogtalanságokat jóvá kell tenni.

A békekonferenciának nem szabad megfélemlkezni az angol tengerészekről sem. Erélyes kísérleteket kell tenni, hogy megtaláljuk az eszközt, amellyel befejezhetjük a háborút. **Anglia a tartós békéért küzd és hogy ez megvalósulhasson, három feltételnek kell teljesedésbe mennie:**

1. A szerződésék sértetlenségének elfogadása.
2. Területi megegyezések az önrendezési jog alapján vagy a kormányzott népek hozzájárulása alapján.
3. Nemzetközi szervezettel a fegyverkezési terheket korlátozni kell és a háború lehetőségét kiküszöbölni.

A breszt-litovszki béketárgyalások.

Budapest, jan. 7. A Magyar Távirati Irodának jelentik Breszt-Litovszkából január 7-ikén:

Az ukrán küldöttséggel tegnap folytattuk a tanácskozást teljes ülésben, amelyen valamennyi központi hatalom képviselői résztvettek.

London, jan. 7. Reutter jelentés. Pétervárról jelentik: Trockij január 6-ikán este az orosz békeküldöttekkel Breszt-Litovszkba utazott.

Az entente a béketárgyalásokon.

Bern, jan. 7. A központi hatalmak tegnap kérdést intéztek Pétervárott aziránt, hogy nyilatkozott-e már az entente arról, hogy részt vesz a béketárgyalásokon, vagy sem, választ azonban kérdésekre mindeddig nem kaptak.

A makszimalisták Bernt ajánlják a béketárgyalás helyéül.

Bern, jan. 7. A Times szerint a makszimalisták Bernt ajánlották tárgyalási helyéül, mert kedvező fekvésénél fogva lehetőséget nyújt arra, hogy az összes államok szocialistái befolyást gyakorolhassanak a tárgyalásokra.

Finnország függetlensége.

Berlin, jan. 7. (A Wolff-jelentés.) Miután Finnország kormánya hivatalosan felkérte az orosz kormányt Finnország függetlenségének elismerésére, amit Pétervárott előékenyen fogadtak, a kancellár tegnap közölte a finn küldöttséggel, hogy a német kormány elismeri a finn köztársaságot.

Stockholm, jan. 7. Finnország függetlensége ellenére Sveaberget mint orosz Gibraltárt megtartani szándékozik.

Clemenceau pózol.

Genf, január 7. A „Petit Parisien” munkatársának mondotta Clemenceau: Háborus programom abból áll, hogy a háborút erősítem, katonáimat támogathassam, értük mindent megtegyek, harcoljak és győzzek. Ezek a terveim a győzelemre.

Ellentétek Trockij és Buchanan között.

Stockholm, jan. 7. Trockij és Buchanan között a viszony annyira kiélesedett, hogy Schmidt kapitány Buchanan nevében közölte az angol nagykövet elutazását. A francia nagykövet is elutazni szándékozik, mert Trockij az utlevelék átadásával fenyegeti, ha Anglia és Franciaország nem ismerik el az új orosz nagyköveket Buchanan elutazása az előékenység jele Anglia részéről.

Ludendorff nem mondott le.

Berlin, jan. 7. Hivatalosan megállapítják, hogy néhány lapnak ama híre, hogy Ludendorff tábornok benyújtotta lemondását, nem felel meg a valóságnak.

Berlin, jan. 7. Ludendorff lemondási híréért cáfolják, mert az alldeutsch lapok jan. 6-án azt jelentették, hogy Ludendorff és Kuhlman között a breszt-litovszki tárgyalások miatt nézeteltérések támadtak, amiért Ludendorff lemondott. Az egész hír kitalálás.

A főispán Istvánföldén.

A Délvidéki Földművelők Gazdasági Egyesülete folyó hó 6-án alakította meg Istvánföldén ottani fiók-egyesülését szép ünnepség keretében. A napnak diszt emelte főképp az, hogy a megalakuláson az egyesület meghívására a vármegye főispánja, dr. *Steuer György* is megjelent, ki a jelzett nap reggelén székhelyéről, Nagybecskerekéről *Steinbach Antal* módosi főszolgabíró és dr. *Várady Imre* ügyvéd kíséretében utazott ki Istvánföldre.

A főispán a kora reggeli órákban érkezett meg Módosra, hol előbb *Steinbach Antal* főszolgabíró házánaál szállt meg. Itt már a Délvidéki Földművelők Gazdasági Egyesületének vezetősége: *Blaskovits Ferenc* apátkanonok és *Striegl József* egyesületi alelnökök várták a főispánt, aki rövid pihenő után impozáns kocsisorban, a módosiak lovas bandériumától kísérvé Istvánföldre távozott. A főispán kíséretében voltak: *Blaskovits Ferenc* apátkanonok, *Steinbach Antal* főszolgabíró, dr. *Várady Imre* nagybecskereki ügyvéd, *Vuchetich István* tb. főszolgabíró, *Striegl József* egyesületi elnök, a módosi járásbírók bírói karából többen, *Kausch Mihály* szegedi tanár, *Tomasich Máttyás* istvánföldi plébános és a vidék több birtokosa, közöttük *Marok Ernő* Szárcsáról.

A menet, mely Módosról indult, rendkívül imponáló volt, tarkítva szebbnél-szebb fogatoktól; a lelkesedés és a szeretetteljes ünneplés közvetlen, őszinte jelei nyilatkoztak meg mindenütt és mindenben.

Istvánföldre község határában az érkezőket az istvánföldiek küldöttsége várta, mely a menethez csatlakozva, az ünnepi díszbe öltözött lakosság sora között, a szépen fellobogózt községben a felállított diadalpavilon át vonult be és a község háza előtt állott meg.

Itt a községi jegyző: *Haendl Miklós* üdvözölte a megjelent főispánt és felkérte őt, hogy a község képviselőtestületének rendkívüli díszközgyűlésén jelenjen meg, mely megtörténvén, a közgyűlésen a községi jegyző tartalmas, szép beszédet intézett a vendégként Istvánföldén megjelent főispánhoz, válaszolva beszében Istvánföldre község történetét is és egyben kérte a főispán támogatását a hazafias, törekvő és fáradhatatlanul munkás istvánföldiek támogatására. A főispán válaszában örömmel értesült a községi jegyző szavaiból a község igazán szép fejlődéséről és amidőn lelkes szavakkal állította követendő példaként az istvánföldiek törekvő munkásságát és szorgalmát a többiek elébe, biztosította a község lakosságát mindenkor legmesszebbmenő támogatásáról.

A díszközgyűlésnek berekesztése után különböző küldöttségek járultak a főispán elé, így Módos, Torontálkeresztés községek küldöttségei, melyeknek *Pozojevich István* módosi jegyző volt a szónokuk, majd egyidejűleg tisztelgett a tantestület is.

A küldöttségek fogadása után ünnepi mise volt, amelyet *Blaskovits Ferenc* apátkanonok celebrált és amelyen a főispán is kíséretével együtt vett részt.

Ezt követte a fiók-egyesület alakuló közgyűlése, amelyet *Blaskovits Ferenc* apátkanonok, mint az anyaegyesületnek alelnöke nyitott meg. Utána dr. *Várady Imre* nagybecskereki ügyvéd, majd *Kausch Mihály* szegedi tanár beszélt, mindketten igen nagy hatással a szerkesztetésre és a szövetségzés szükségességére, előnyre buzdítván a megjelenteket. Dr. *Steuer György* főispán az alakuló gyű-

lésen szintén magas szárnyalású beszédet mondott, melyet az alábbiakban közlünk:

Mindegyik társadalmi osztály gazdasági és szociális helyzeteért küzd és szervezkedik. Az emberek egymásra vannak utalva. Mind az anyagi, mind a szellemi érdekek közösek. Az érdekek közössége gazdasági, társadalmi és szociális vonatkozásban a mindennapi életben is kifejezésre jut.

A gazda nem mondja: „mi közöm a munkásokhoz, a munkások vándoroljanak ki minél nagyobb számban”. Ezt a gazda nem mondja, mert a munkásra reá van utalva, a gazdaságban nélkülözhetetlen.

Hallottak-e már egy kereskedőt, aki azt mondta volna: „mi közöm az aratás eredményéhez, mi közöm nekem ahhoz, vajjon a gazda és munkás fizetőképes-e”? Nem. A kereskedő azt kívánja a gazdának és munkásnak, hogy minél jobb aratása és keresete legyen, hogy ezek minél többször üzletüket felkeressék.

Mindegyik osztály tudatára lépett annak, hogy egymásra vannak utalva, jólétüket és boldogulásukat csakis érdekeik kölcsönös megóvása mellett biztosíthatják.

Ezeket az igazságokat kell szem előtt tartanunk, midőn a gazdák szervezkedését hirdetjük.

A mezőgazdaság, a birtokos és földművelő osztály legerősebb támaszai országunknak. A dúló világháború beigazolta, hogy Magyarország éléskamrája Ausztriának és Németországnak, a magyar mezőgazdaság nélkül elvesztettük volna a világháborút.

A magyar földhöz való szeretet és ragaszkodást ébren kell tartani. Mezőgazdaságunk virágzása biztosítja első sorban országunk haladását.

Boldog az az ország, melynek gazdái ekéjük büszkén és hálással követik, a feltört földre az egész emberiségért kenyérmagot vetnek.

Az egyik hadvezér nemrég azt mondta: A legénység bátran verekszik a harcban, de legbátrabban a magyar gazdák, mert ezek helyeiket minden vonatkozás nélkül elfoglalják. A gazdák szívóssága, kitartása és idegzete a harcban is bámulatot kelt.

A háború alatt a gazdák által tanusított vitézség a legszebb és legerősebb lelki tulajdonságok megnyilatkozása. A kedély, az érzelem és kötelességérzés alapjai a vitézségnek, melynek a gazdák a háború alatt fényes tanujelét adták.

De nemcsak a harcban, hanem a harcban is kell hogy munkánkkal, áldozatkészégünkkel kifejezésre adjunk hazaszeretetünknek.

A rokkant katonák ellátása és a hadsereg szükségletének a rekvirálás útján való biztosítása legfőbb feladatunk legyen.

Ha országunk határát védő hadseregünket nem élmezzük és határunkat nem védi erős őrfal: mezőgazdaságunk áldozata lesz a dúló világháborúnak.

Hozzuk meg az áldozatot teljes mértékben a háború vétele és győzelmes befejezése érdekében. A hatóságoknak a rekvirálásra vonatkozó intézkedéseit fogadjuk, mert a hadrakelt seregek élelmezéséről és országunk védelméről van szó.

A gazdák szervezkedésénél is a gazdák hazaszeretetét és vallásos érzületét ápolnunk kell, mert ez egyedüli útja a sikeres szervezkedésnek.

A külföldi gazdag államokkal való hitegetés ne tévessen meg egyetlen egy magyar gazdát. Ha a falusi gyermek a városban megfordul, szépen felöltözött drága ékszerekkel feldíszített úri hölgyet anyjának nem kívánja. Egyszerű kerges kezű szegény édes anyát vallja magának, aki őt szülte és felnevelte. Hasonlóképp idegen, gazdag ország nem a mi hazánk, hanem a mi édes hazánk a bár talán szegényebb, de mégis legszebb Magyarország.

Magyarország létérdekeért folyik a világháború és a nemzet minden fia teljes odaadással és áldozatkészéggel, együttérzéssel és megértéssel kell hogy szolgálja hazáját.

Hadrakelt seregeink ellenállása és győzelme biztos. Ugyanezt mondhatjuk a harcban mögött küzdő mezőgazdákra is, mert ők is munkájukat a szellem és lélek legbensőbb és legyőzhetetlen erejére alapítják.

Ebben a munkában látom a szervezett gazdák gazdasági, kulturális és erkölcsi jólétének alapját.

A vérrel áztatott csatatereken kiküzdött demokratikus korszakemet együgyű és önző kishitűek meg nem fojthatják, mert az éltető levegője lett közéletünknek és megteremtí azokat a szellemi és erkölcsi kincseket, melyek a közérdeket tartós és lehető legteljesebb sikerrel szolgálják.

A beszéd elhangzása után lelkes hangulatban alakult meg a Délmagyarországi Földművelők Gazdasági Egyesületének istvánföldi fiók-egyesülete, melynek további működése sok szép remény megvalósítására jogosít.

Az ünnepi napot 120 terítékes bankett fejezte be, melyen az első felköszöntőt magyar nyelven a királyra dr. *Steuer* főispán mondta, aki után még felköszöntőket mondtak *Blaskovits Ferenc*, dr. *Várady Imre*, *Striegl József*, *Marok Ernő*, *Lefort Márton* stb.

A nap sikere kétségtelenül az istvánföldiek érdeme volt, mely sok közvetlen és értékes tapasztalatot nyújtott a községben megjelentek részére, egyben biztató jelet nyújtván a főispán előtt annak, hogy a vármegye ezen már is sokat fejlődött községe a jövő gazdasági és kulturális haladásnak a legalkalmasabb talaja.

A főispán az esti vonattal utazott vissza székhelyére.

Hivatalos jelentések

Vezérkarunk jelentése.

Budapest, január 6.

A miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jelentést kaptuk a harcokról eseményekről:

Keleti harcokról:
Fegyverszünet.

Olasz harcokról:

Az Asiago-fennsíkban a Monte Asolone és Montelló területén időnkint tüzérségi harcok fejlődtek.

A vezérkar főnöke.

Német hivatalos jelentés.

Berlin, január 6.

A nagy főhadiszállás jelenté:

Nyugati harcokról:

A tüztevékenység, amely többnyire csekély maradt, az arcvonal különböző pontjain felmerülő harcokkal kapcsolatban fokozódott.

A Champagneban francia előretöréseket közeli harcban visszavertünk. Jüvincourtban és Avocourtban északra tüzelőkészítés után végrehajtott vállalkozásaink, valamint az ellenséges vonalakba Beconvautól nyugatra történt meglepő betörésünk számos foglyot és néhány géppuskából álló zászmányt eredményeztek.

Az Ailly-erdőben franciák kétszer hiába kísérelték meg, hogy arcainkba behatoljanak. Jan. 4-én és 5-én légi harcban és a földről tizenöt ellenséges repülőgépet és négy kötött léggömböt lőttünk le.

Keleti harcokról:

Nincs újság.

Macedon arcvonal:

A helyzet változatlan.

Olasz harcokról:

A Brenta mindkét partján, a Tomba területén és a Montellon időnkint tüzérségi harcok.

Ludendorff.

Telefon 330.

Városi Mozi a Városi Színházban.

Telefon 330.

Kedden, január hó 8-án három előadás: 5, 7 és fél 9 órákor.

Szerdán, január hó 9-én két előadás: 5 és fél 9 órákor.

Az utolsó hajnal

Rejtelmes történet 4 felvonásban. A főszerepben Balláné Marton Erzsébet és Krämer Leopold.

A Phönix filmgyár remekműve

A Phönix filmgyár remekműve

MODERN MOZI

TELEFONSZÁM 312 és 47.

Kedden, 1918. évi január hó 8-ikán:

Egy árvaleány kálváriája.

Dráma 3 felvonásban.

Kulisszák mögött.

Életrajz 2 felvonásban.

Szerdán az első ez évi Berégi Os-kár-film.

Helyárak:

Pályulés 1-80 K, zsölye 150 K, I. hely 150 K, II. hely 100 K, III. hely 60 fillér.

A zsirhiány és a tengeri csirátlanítása.

Molnárgyűlés a vármegyeházán.

Nagybecskerek, jan. 7.

Vasárnap délelőtt a Torontálmegyei Molnár Szövetsége Nagybecskereken a vármegyeházán nagytermében népes gyűlést tartott Heller Dávid malomtulajdonos elnöke alatt. Mintegy ötvenen jelentek meg a helyi és a vármegyei malomipar képviselői közül a gyűlésen. Ott volt Budapestről Farkasházy István, az Országos Központi Hitelszövetkezet megbízásából, Brandstätter János, az O. H. K. technikai osztályáról, Breuer Zsigmond, a Haditermék r.-t. nagybecskereki kirendeltségének vezetője, Anna József (Nagybecskerek), Kärtner Lajos és Fenyves László (Lázárföld), Eckstein János és Eckstein Ferenc, Jankovics Szilárd (Melence), Wagner Mihály (Zichyfalva), Szilárd Károly (Beodra), Unterreiner János (Elemér), Baló András (Felsőmuzslya), Tubits Boskó (Orlód), Krausz (Ópáva), Ankner Antal (Bóka), Wosching János (Ürményháza), Gadszser József (Aracs) és mások.

Heller Dávid elnök üdvözölte a megjelenteket, ami után Breuer Zsigmond a H. T. kirendeltség részéről felkérte Farkasházy István budapesti kiküldöttet, aki tartalmas előadást tartott a tengeri csirátlanításról. Kormányrendelet teszi kötelezővé — mondotta — hogy a tengerit a malmok csirakivonással dolgozzák fel, mert minden egyes szem tengeri, amely ily módon dolgoztatik fel, enyhíti a zsirinséget. Ha elgondoljuk azt, hogy az emberek napokig ácsorognak azért a pár deka zsirért, amit egy-egy családnak kiutalnak, lehetetlen, hogy komolyan ne vegyük fel az akciót és bizzunk annak sikerében.

Ha a malmok buzgón dolgoznak az akció sikerén, még valótán megjavítását is elősegítik. Németország ezer vagon tengeri-olaj importjára számít. Egy vagon olaj ára pedig százhuszezer korona. A tengeriben lévő olaj, ha azt nem vonják el mesterséges uton, ugyanis veszendőbe megy, mert az állat nem emészti meg. Az örültető félnek is jobb, hogyha csirátlanított tengeri után kap száraz darút, amely sokkal jobb és a romlásnak sincs úgy kitéve, mint a csirás dara, amely könnyen megdohosodik.

Illetékes körök a legnagyobb súlyt helyezik a mozgalomra. Intézkedés történt, hogy azok a malmok, amelyek vállalkoznak csirátlanított tengeri őrlésére, soronkívül kapnak az Országos Szémbizottság útján szemet. Minden malom létezőké tehát, hogy üzemébe felvegye a tengeri csirátlanítást, mert ezzel a saját érdekét is előmozdítja. Ezenkívül minden malom rendelkezésére bocsájtunk a Haditermék r.-t. útján bizonyos mennyiségű tengerit úgy, hogy

az üzemét a mi tengerinkkel kezdheti meg, amit azután szétoszthat a cserélő telepek között.

Farkasházy előadását nagy figyelemmel hallgatták meg a jelenvolt malomtulajdonosok. Ezután elhatározták, hogy titkári állást szerveznek a Szövetség ügyeinek intenzívebb vitelére.

HIREK

Katonai kinevezés. A király Nikola Valér 7. h. gyalogezredbeli népfőlkelő főhadnagyot, népfőlkelő századosá kinevezte.

Halálozás. Mint részvétellel értesültünk, Simoncsics Géza nagyszentmiklósi közjegyző, kir. tanácsos 78 éves korában meghalt. Évtizedek óta megyebizottsági tag volt és mint ilyen jelentős szerepet vitt a vármegye közéletében. Régebben Billéden volt járásbíró, majd közjegyző. Halálát feleségén kívül kiterjedt, előkelő rokonság gyászolja.

Kitüntetés. Öfelsege a király az ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján adományozta az ellenség előtt tanusított különösen hű szolgálata elismerésül Kovalovszky János őrmester, egészségügyi altisztnak.

Dr. Csaba Jenő előadása szabad liceumban. A Torontálmegyei Közművelődési Egyesület szabad liceumában tegnap délután dr. Csaba Jenő kegyesrendi főgimnáziumi tanár tartott felolvasást: A középkori magyar városi életéről. A közönség, amely a kaszinó helyiségét zsufolással megtöltötte, mindvégig nagy érdeklődéssel hallgatta a felolvasást, amelyben dr. Csaba Jenő sok érdekes és jellemző apróságot mondott el a városi élet történelmi kialakulásáról és középkori városi életünk képeről.

Teadélután. Nagyszámu közönség gyűlt egybe szombaton délután a nagybecskereki Kaszinó-társulat helyiségében az első teadélutánra. A társaság délután 5 órától a késő esti órákig együtt maradt és este a fiatalok később még táncba is kezdett. Értesülésünk szerint a teadélutánt kéthetenként megismétlik.

A Kisvárosi rendes hétfői cikkét technikai okokból lapunk holnapi számában hozzuk.

A tiszti becsületügyi választmány hatásköre. Előfordult félreértések kikerülése végett — mint budapesti munkatársunk telefonálja — pontosan megállapították a tiszti becsületügyi választmány elé kerülő ügyeket. Ezek szerint az ilyen választmányok elé ezentul a következő kérdések tartoznak:

1. Tisztek, tisztjelöltek és egyévi önkéntesek becsületügyi;
2. tisztek, tisztjelöltek és egyévi önkéntesek lovagias ügyei;
3. ugyanezek igazolási ügyei a hadifogságból való visszatéréssel kapcsolatban;
4. volt tisztek rehabilitálási ügyei.

Katonák szabadságolása a semleges külföldre. A hadseregparancsnokság megállapította, hogy az elmúlt évben a semleges külföldre szabadságolt legények nagy része nem tért vissza csapatstébe. A hadseregparancsnokság — mint budapesti munkatársunk telefonja — ennélfogva elrendelte, hogy a semleges külföldre csak teljesen megbízható egyéneknek lehet szabadságot adni. Ha jövőben előfordulna az, hogy a semleges államokba szabadságolt egyének közül egyik-másik nem térne vissza, úgy az ilyen szabadságolást be fogják szüntetni.

A Városi Mozi nagystíli attrakciójának. Jókai Mór „Fekete gyémántok” című regényének II részét mutatta be szombaton és vasárnapon. Jókai mesteri cselekvényezővése, annak gondos és tehetséges előadása kiváló színművészeink által és az egésznek bravuros elrendezése gyönyörű, megkapó felvételken, magasan kiemelik ezen darabot a közönséges, sablonos filmalkotások fölé és így az érthető, rendkívüli hatást ért el. A kísérő filmek is előnyösen kiegészítették az est műsorát. — Ma este a „nagy árnyék” című 4 felvonásos detektívdrámát mutatja be a városi mozi a mesterdetektívvél: Eina Zangenberggel a főszerepben.

A Bégába esett raktárnok. Könnyen végzetessé válható baleset történt pénteken este a Bégán. Zsivajnovics Lázár 45 éves katonája a „Hungária” malomban mint raktáros van alkalmazásban, a munkásokra felügyelt, akik egy hajóból kukoricát raktak ki a partra. Ugy este 7 óra tájt Zsivajnovics a hajót a parttal összekötő deszkáról a Bégába zuhant, míg pedig hanyatt, úgy, hogy bár uszni tud, kis híjja, hogy a hajó feneké alá nem került. Szerencsére ugyanis észrevette a lubickoló embert Csizler Miksa melencei fakereskedő, 29-es katona, aki gyorsan bajtársának segélyére sietett. Sikerült is őt saját élete kockázatával kimenteni a habokból. Zsivajnovicsnak a kellemetlen fürdő egy kis meghülésen kívül más bajt nem okozott.

Kerületi rokkantbátorokat létesítenek. Budapesti munkatársunk (P. J.) jelenti telefonon: A három esztendő óta kifogástalanul működő honvédkerületi lábbadozó-osztagokat rövidesen föl fogják oszlatni és helyettük kerületi rokkantlábbadozó-osztagokat létesítenek. Ilyen osztagok egyelőre csak Pozsonyban és Kassán vannak. A honvédelmi miniszternek idevonatkozó rendelete értelmében a lábbadozó-osztagok jelenlegi legénységét el fogják bocsájtani és helyettük rokkant-legénységet osztanak ide be, ez a legénység ipari munkát fog végezni. Az osztagok keretében lesznek majd cipész-, szabó-, asztalos-, stb. műhelyek. A cél az, hogy a hontalan, apátlan-nyátlan rokkantoknak kellemes otthont ujjítsanak addig, amíg helyzetük megengedi az önállósítást.

A munkásbiztosítás új rendje.

Január elsejével életbe léptek az új intézkedések. — Segélykiterjesztés és járulékemelés az egész vonalon. — A járulékhátralékokért elzárás jár. — Az országos pénztár titkáranak nyilatkozata.

Budapesti munkatársunktól.

Budapest, 1918 január 6.

Az 1917. évi VII. t.-c., amely a kormányt a munkásbiztosítás főbb intézkedéseinek rendelti uton való módosítására felhatalmazta, háromnegyed esztendő óta szentesítve van már, de a rendeletek még ma sem léptek életbe a munkásbiztosítási intézmény és a biztosított érdekeltségek mérhetetlen kárára. Ennek a körülménynek egyrészt a kormányválság volt az oka, de ma már a rendelet végre mégis megjelent és január elsejével életbe is lépett. Az illetékes faktorok, akik a rendelet végrehajtására hivatottak, még mindig nem kapták meg az életbe léptetési rendeleteket és így a nagybecskereki kerületi munkásbiztosító pénztárnál sem igen tudják, hogy miként tájékozassák a munkaadókat az új rendelettel kapcsolatban a szükséges tudnivalókról.

Ezért szükségesnek tartottam, hogy felvilágosításokért illetékes helyre forduljak.

Kérésre Bánóczy László dr. az Országos Munkásbetegsegélyező és Balesetbiztosító Pénztár titkára, az új rendelet lényeges intézkedéseiről és azoknak a gyakorlatban való keresztülviteléről a következőket mondta el a „Torontál” számára:

— Az országos pénztár elsőnek tett előterjesztést a munkásbiztosítás korszerű reformjáról, amelyet különösen a háborús viszonyok és a pénz vásárló erejének igen jelentékeny csökkenése tettek szükségessé. Mégis a német kormány és az osztrák kormány intézkedései megelőzték bennünket, holott ez év elején a törvényhozás már megteremtette nálunk a szükséges intézkedések alapjait.

— Ez intézkedések leglényegesebbje a betegségi segélyek kiterjesztése. Ezen a vonalon a legnagyobb a fejlődés az anya- és csecsemővédelem terén. A magyar munkásbiztosítás most ezen a ponton is nemcsak felveheti a versenyt az osztrák és német törvényes intézkedésekkel, hanem azokat sok tekintetben túl is szárnyalják, minthogy az összes segélyek; kötelező segélyek az összes pénztárakra és a munkásbiztosítás szolgáltatásában részesülő összes betegekre kötelezően és egyformán terjednek ki. Tulzást nélkül mondhatom, hogy e kormányrendelet folytán a magyar munkásbiztosítás segélyszolgáltatás szempontjából az összes államok munkásbiztosításainak élére került.

— Természetes, hogy a segélyszolgáltatások intenzív fejlesztése a megterhelések emelését

is maga után vonta. Munkaadó és munkások ezentul nem három százalékot, hanem *négy százalékot* fizetnek. Le kell azonban szögeznünk azt is, hogy a járulékkulesnak ezen megállapítása messzire alatta marad például a német járulékkulesnak, amely a háboru eleje óta minimálisan négy és fél százalékban van megszabva és a pénztárak jelentékeny részénél hat százalékra rug. Szamba kell azonban venni még azt is, hogy a németországi munkabérek magasabbak a magyar munkabérenél, tehát még a négy és fél százalékos kules mellett is a német munkásbiztosítási intézményeknek magasabb fedezet áll rendelkezésére, mint a magyar munkásbiztosításnak. Nem árt, ha a közvélemény már most megbarátkozik azzal a gondolattal, hogy a magyar járulékkules sem érte el még a maximumot, mert ha a háboru — remélhetőleg közelebb — befejezésével a háboru utáni feladatok nagy tömege a munkásbiztosításra szakad, azt a négy százalékos járulékkulesből lehetetlen lesz elvégezni.

— Még egy ponton számol az új rendelet a háborus értékdevalvációval. A betegség elleni biztosítás régi értékhatára 2400 korona volt. Az a munkás, aki ma is 2400 koronát keres, annak az életstandarja nem magasabb, mint azé, akinek a háboru előtt 600 koronája volt. Semmiféle szempontból sem keitelt tehát aggályokat az, hogy a munkások, *segédek munkakeresményük összegére való tekintet nélkül biztosításra kötelezettek*, míg a tisztviselők, kereskedősegédek és általában hasonló alkalmazásban lévő havi és évi fizetéssel alkalmazottak biztosítási felső határa 4800 korona, amely határ önkéntes biztosítással 6000 koronáig emelhető. Mindezeknek természetesen következménye volt az, hogy a pénztárakat abba helyzetbe kellett juttatni, hogy a járulékhoz hozzá is juthassanak, nehogy a járulékkules felemelése csak a hátralékok növelésére szolgáljon. Ezért az új rendelet szigorú intézkedéseket léptetett életbe, amelyek *elzárással büntetik azt, aki járulékat esedékességekor elfogadható mentő ok nélkül be nem szolgáltatja.*

— A nagybecskereki pénztarra az új rendelkezések életbeléptetésével sürgős feladatok hárulnak. Haladéktalanul tájékoztatnia kell a munkaadókat arról, hogy mit vonhatnak le, illetve, hogy mit tartoznak levonni a munkások bérekből, minthogy változtak a napibérosztályok és változott a járulékkules is. A legfontosabb, ami még a munkaadókat első sorban érdekli, az, hogy *összes alkalmazottakat január 8. és 16-ika között be kell jelenteniük.* Ez mulhatatlanul szükséges, minthogy változik a napibérosztály és minthogy a napibérosztályba való sorozás alapja ezentul a munkás összes keresménye, tekintet nélkül arra, hogy azt háborus pótlék, családi pótlék, drágasági pótlék, vagy bármiféle címen részletezve kapja. A pénztárak mindenben a munkaadó kezére fognak járni, hogy eme kötelezettségek teljesítésében nekik könnyebbé okozzanak.

Ezenkívül a nagybecskereki pénztár részletesen tájékoztatni fogja a munkaadó és munkásérdekeltséget arról, hogy az új rend az eddigi gyakorlattól minő eltéréssel jár, úgy, hogy az a jogviszony, amely a pénztári intézmény és az öt fenntartó érdekeltségek között eddig is fennállott, a jövőre se zavartassék meg.

Paál Jób.

A törökkanizsai járás főszolgabírájától,

8948—1917. szám.

3—3.3

Pályázati hirdetmény.

Törökkanizsa községnél rendszeresített egyik *segédjegyzői állás* elhalalozás folytán megüresedvén, betöltésére ezennel pályázatot hirdetek.

Az állás 200 kor. áll. fizetéskiegészítés, 1200 kor. fizetés és pótlék, 400 kor. lakbér, a kormányrendeletileg megállapított segélyekkel van javadalmazva.

Az állásra pályázók szabályszerűen felbelyegzett, 1. jegyzői oklevél, 2. illetőségi és erkölcsi bizonyítvány, 3. születési anyakönyvi kivonat és végül 4. eddigi alkalmazásukra vonatkozó bizonyítvánnyal felszerelt kérvényüket hivatalomnál 1918. évi január hó 18-ig adják be.

Ezen határidő után, valamint fenti felszerelést részben, vagy egészben nélkülöző kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

Törökkanizsa, 1917. évi december hó 28-án.

Dr. Mihálovics, főszolgabíró.

2382—1917. kig. szám.

11—3.3

Pályázati hirdetmény.

Adóügyekben jártas *egyén* havi 200—250 kor. fizetés, lakás, fűtés, világítás mellett Farkasd községben (Torontal m.) *azonnal alkalmazást nyer.*

Beválás esetén mellékjövedelemre és a netán megüresedő irnoki állásra is számíthat. Ajánlatok Farkasd község jegyzőjéhez intézendők.

Farkasd, 1917. évi december hó 30-án.

Antalfy Zsiross László
jegyző.

Egy 3 szobás lakás

az összes mellékhelyiségekkel

azonnal kiadó.

Megtekinthető d. u. 2—3 óráig

Úraljai-utca 6. sz. alatti.

Nyomdásztanoncul

legkevesebb két középiskolát jó eredménnyel végzett és heti fizetéssel azonnal felvételük

lapunk nyomdájában.

HIRDETÉSEKET JUTANYOS ÁRERT
KÖZÜL A „TORONTAL” POLITIKAI
NAPILAP KIADÓHIVATALA.

Helybeli beszerzési források.

Biztosítási egyetemesek:

Adriai Biztosító Társulat Főügynökség a Gazdasági Részvénytársaságnál. A Közgazdasági Bank épületében.

Frans J. L. (Adria) Hunyadi-utca.

Hirtenstein Márk (Bécsi bizt.) Erzsébet-tér.

Magy.—Francia bizt. társ. József hlg.-u.

Rigó István (Első M. Ált.) Szerb egyház épület.

Triesti Általános Biztosító Társaság főügynöksége Torontalmegyei Takarékszövetkezet és Hitelbanknál Hunyadi-(fő)-utca.

Borbély és fedrás:

Ikty Duzán, Hunyadi-utca.

Tell Mihály, Pénzügyipalota.

Butorgyár:

Bence A. és fia, Hunyadi-utca.

Cementgyár:

Özv. Guttmann Jakabné és fiai, Kültelek.

Cipőkereskedők:

Kertész A., Iskolaépület.

Wilhelm Ferenc, Hunyadi-utca 8.

Divatáruhás:

Boskovits S. J., Hunyadi-utca 8.

Bukovics István, Hunyadi-utca.

Mészik Imre, Pénzügyi palota.

Dobozgyár és műkönyvtárolás:

Behneider János, Aradai-utca.

Drogéria:

Meikuhá Dezső, Hunyadi-utca.

Ékszerészek:

Mészik B. György, Hunyadi-utca.

Schwáb Albert Hunyadi-utca.

Fényképés:

Kremser István, Gizella-part.

Férfiszabók:

Grünbaum Vilmos, Hunyadi-utca.

Kocsis B., Erzsébet-híd ut., Ambrózy szappangyár épületében.

Fűszerkereskedő:

Blesz Ferenc, Megyeház-u. 2. Tarnai-fele ház.

Totveth Frigyes Pénzügyi-palota.

Gépjavitó műhely:

Bürger és Grünwald, Temeovári-u.

Gőzfűrés:

Engel Sámuel, Eötvös-utca.

Kereskedelmi részv. társ. Eötvös-u.

Gyógyszertárak:

Kollarich Gábor, Melenczei-utca.

Vági Sándor, szerb egyházpalota.

Kávéház:

Bólyom György, Klub-kávéház.

Kézművár-, rövidírásműhely:

Benó Testvérek, Hunyadi-utca.

Eisenstädter B. és társai, Hunyadi-utca.

Freund B. és fiai, Hunyadi-utca.

Stagelschmidt János, Hunyadi-utca.

Könyv-, szemü- és papírkereskedés:

Almásy Elek, Hunyadi-utca.

Mangold Lipót, Hunyadi-utca.

Könyvtárolás:

Behneider Lajos, Megyeház-utca (Pest-szállóval szemben).

Közművesek:

Hoff N. és társai.

Lakatosműhely:

Engel Ádám, Megyeház-utca.

Lisztkereskedés:

Özv. Klein Mórné, Hunyadi-u.

Női kalap- és kézműműhely:

Tolvay Józsefné, Hunyadi-utca.

Női kalap divatterem és előnyomda:

Szehr Mariska, Gizella-part, Kurländer-névez.

Női kalap divatterem és kalapvassálás:

Andresz A. Főtér, Bauer-ház.

Ruhakereskedés:

Felsenstein Ferenc, Hunyadi-utca.

Sírkőraktár és szobrászterem:

Tanner Alajos, Szerbtemplom-utca.

Szállító-cég:

Perl Mór, szerb egyházpalota.

Szállodák:

Beneth nagyszálloda, Ferenc József-tér.

Korona-szálloda, Erzsébet-tér.

„Pest városához” c. szálloda, Megyeház-u.

Szeszgyár:

Lukács és Társai, Kültelek.

Schwirtlich Alajos, Aradai-utca.

Téglagyár:

Klein Bernát.

Temetkezési intézet:

Bence A. és Fia.

Tűzifa-, épületfakereskedés:

Annau örökösök, Korona-utca.

Kurländer Imre, Aradai-ut 1.

Kurländer Imre, Korona-utca.

Urdivatáruhás:

Liptay Dezső, Hunyadi-utca.

Vaskereskedés:

Boleszny Antal, Hunyadi-utca.

Berényi Bódog, Hunyadi-utca.

Dann Gyula, Hunyadi-utca.

Vendéglő, étterem:

Kovács János, vasuti vendéglő.

Magyar Király sörszarnok.

Marcoin Jenő, Kassai-vendéglő.

Rensing Mátyas, Otthon-sörszarnok.

Tóth Lajos, a nagyhid mellett.

Virágkereskedés és kertészet:

Oláh Gábor, Bajza-u.